

Mälestus pommitamises süüdatud koolimajast elab edasi

“See koolimaja tõusis nüüd justkui tuhast,” lausus Lehti Mägi mälestuskivi avamisel Muuga vana koolimaja varemetel.

Reedel möödus 70 aastat päevast, mil lennukipomm süütas Muuga endise koolimaja, mis põles nagu säraküünal. Pommitamise hetkel oli majas õpetaja Leida Rohusaar koos kahe lapsega, üks laps nagu ka majas elanud koolijuhataja polnud kodus. Maja hävis, õnneks inimesed kannatada ei saanud.

Mälestuskivilt eemaldasid avamisel katte Leida Rohusaare lapsed Laas, Lehti ja Jaan.

See, et mälestuskivil on kooli pilt, pani pommitamise üle elanud Lehti Mägi tundma, et haridustempel elab nüüd edasi, vähemalt mälestustes.

Paljud inimesed, kes kunagi on 1930. aastal valminud tolle aja kohta moodsas koolimajas õppinud, pidasid oluliseks mälestuskivi avamisele kohale tulla.

Küsimuse peale, kes oma silmaga on koolimaja näinud ja seda mäletab, tõusis hulk käsi.

Lehti Mägi pidas tähtsaks, et koolimaja pommitamine kui barbaarne sõjakuritegu inimestel meeles püsiks, selleks oligi meenutuskohta vaja.

Aga omal ajal oli koolimaja midagi enam kui lihtsalt hariduse andmise koht – seal

käis aktiivne kultuurielu, teugtsesid laulukoor, näitering ja maanaiste selts.

Mälestuskivi avaüritusel oli kohal ka Oonurme segakoor, kes Ants Üleoja juhatusel laulis laule, millest suurem osa võisid kõlada isegi seitse aastakümnet tagasi.

“Meie korter asus saali kohal ja mul on nii meeles, kuidas seal lauldi,” ütles Lehti Mägi, kuidas tal tekkis mõte koor kaasata.

Sõjaeelsetel Eesti vabariigi aastatel ehitatud koolimaja asus praeguse Edivere bussipeatuse juures, kunagise Noavere, praeguse Muuga küla maadel.

Aastate jooksul võssa kasvanud ala on nüüd puhastatud, mälestuskivi juurde viivad teerajad, peatumiseks ja meenutamiseks on seal istepingid.

Mälestuskivil on vana koolimaja pilt ja tekst: “Siin valmis 1930. aastal Muuga koolimaja. Punavägi hävitas selle 19. septembril 1944. aastal süütepommiga. Hoiame meeles!”

Idee vana koolikoha tähistamiseks algatasid toonase kooliõpetaja Leida Rohusaare lapsed, selle teoks saamisel olid abiks Muuga Maanaiste Selts, Muuga põhikool ja selle vilistlased, paljud abivalmid kohalikud elanikud ning Laekvere vallavanem Aarne Laas, kelle maadel mälestuskivi asub. (VT)